

Nr 33

Av herr **Lindahl**, *angående förbättring av möjligheterna till televisionssändningar från arrangemang av idrottslig eller annan natur.*

För den som 1959 på nytt tar del av televisionsutredningens 1954 avlämnade betänkande (SOU 1954: 32) är den oväntat snabba utbyggnadstakten av TV-nätet det mest iögonenfallande. Beräkningar som vid den tidpunkten ansågs optimistiska har på alla punkter överträffats, och de licensmedel, som inflyter, möjliggör en snabb utbyggnad av TV-nätet. Nya områden får glädje av det nya masskommunikationsmedlet tidigare än beräknat.

Den dagen då praktiskt taget hela folket får möjligheter att följa TV-programmen kommer inte, om den nuvarande utbyggnadstakten bibehålles, att vara så avlägsen. Redan nu kan sägas att den meningsriktning som ansåg att reklamprogram var förutsättningen för en någorlunda snabb utbyggnad av TV-nätet har misstagit sig.

Televisionen och det som därmed sammanhänger har blivit den senaste tidens populäraste diskussionsfråga. Kritiska röster gör sig därvid hörda. Denna kritik kan ibland, trots vällovliga syften, skjuta över målet, och ambitiösa försök från TV-producenternas sida röner ej alltid den uppskattning som de förtjänar. Ja, det har till och med från sakkunnigt håll påpekats att kritiken ibland kan härledas till kretsar, som vill bereda mark för kommersiell television.

De som tidigare trott att de flesta problemen skulle lösas därest reklam-pengar ställdes till förfogande torde på senaste tiden ha blivit mera tveksamma.

Utländska erfarenheter har ofta åberopats i den svenska televisionsdebatten. Exempel, passande för vars och ens egen uppfattning, har med lätthet gått att få fram. Motionären skall ge ett par aktuella exempel från USA.

Uppgifter om en kris för den kommersiella televisionen i USA har på den senaste tiden ofta återkommit i press och radio. Näringslivets folk är just nu tveksamma, och TV-reklamens värde är föremål för en ingående debatt. Det har meddelats att man inte lyckats få annonser till mer än halva programtiden. Uteblivna annonsinkomster betyder sänkt kvalitet på programmen, vilket leder till att man bl. a. tvingas öka antalet program som körs i repris. Antalet vilda-västern-historier och kriminalfilmer ökar. Starka krafter arbetar för att införa reklamfria licensprogram som en valmöjlighet även i USA. Mot denna bakgrund bör måhända de som dag efter dag hårt

klandrar de svenska televisionsprogrammen få sig en tankeställare. Den som släpper fram kommersiell reklam i TV skaffar sig på den vägen ingen garanti för goda program.

Utvecklingen har enligt min mening visat att tidigare fastställda principer visat sig bärkraftiga. Den form som televisionssändningarna fått under de första försöksåren passar svenska förhållanden bäst. Därom torde trots all kritik råda stor enighet. Framtiden ter sig därför ljus och löftesrik för svensk television, trots dagens knappa resurser. Ökade licensinkomster kommer under de närmaste åren att bidra till en vidare utbyggnad av televisionens distributionsnät, samtidigt som större ekonomiska resurser också kommer att möjliggöra en allt bättre standard på programmen.

Att resurserna just nu är begränsade utgör standarden på programmen dock en ständig påminnelse om. Trots detta vill väl ingen inom de i TV-hänseende gynnade områdena på allvar ifrågasätta riktigheten i statsmakternas beslut om en forcerad utbyggnad av TV-nätet. Så länge väldiga belopp årligen måste satsas på utbyggnaden, kommer de medel, som kan anvisas för programverksamheten, att för ambitiösa TV-producenter, liksom för en fordrande allmänhet, te sig otillräckliga. Först när utbyggnadsprogrammet närmar sig sin fullbordan torde ett ordentligt uppsving för programverksamheten kunna påräknas.

Under denna övergångstid är det naturligt att erbjudanden om rikligt tillmätta reklamanslag utgör en svår frestelse. Att populära idrottsevenemang genom TV blivit tillgängliga för en större publik är enbart glädjande. Med den principiella inställningen mot kommersiell television, som statsmakterna vid flera tillfällen intagit, är det emellertid anmärkningsvärt att ett privat industriföretag har tillåtits finansiera utsändningar från 1958 års VM- och EM-tävlingar i Sverige. Jag vill betrakta dessa eftergifter som rena undantagsfall. Utomstående intressenter bör ej i sådana sammanhang tillåtas spela rollen av välgörare.

I den mån klara bestämmelser saknas, är det en angelägen uppgift att statsmakterna vid förhandlingar om nytt avtal med Sveriges Radio ser till att koncessionsvillkoren får en mera preciserad formulering i denna viktiga fråga. Kommunikationsministerns uttalanden i riksdagen på denna punkt hälsas fördenskull med tillfredsställelse.

Licensinnehavarna har å andra sidan en legitim rätt att få del av program från de aktuella evenemangen. TV-producenterna har i det fallet visat vällovliga ambitioner. Statsmakterna bör så långt det är möjligt underlätta en strävan, som tar sig sådana berömvärda uttryck. Frågan är då hur detta bäst skall kunna åstadkommas under en utbyggnadsperiod som den nuvarande och utan att den angivna kostnadsramen väsentligt överskrides. Enligt min mening bör det övervägas om inte Sveriges Radio utöver ordinarie licensmedel bör kunna ha tillgång till en fond, avsedd att ge bolaget förbättrade

resurser till inköp av sändningsrätt från speciella aktuella arrangemang av idrottslig eller annan natur.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill jag föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala sig för att möjligheterna att finna formerna för en aktivare bevakning av de aktuellaste och mera kostnadskrävande evenemangen blir föremål för en utredning och att därvid särskilt prövas det i motionen upptagna förslaget om inrättande av en särskild fond för ändamålet att bättre tillmötesgå licensinnehavarnas berättigade krav på referat från större sporttävlingar m. m.

Stockholm den 21 januari 1959

Essen Lindahl